

FOGLALAT: Magyarország és Erdély; m. n. Akademia; magyar gazdasági egyesület; középponti reform. egyház gyűlése; Somogy megyei közgyűlési határozatok 's felírás; Szepes megye felírása a' vegyes házasságok ügyében; zombori és esztergomi hírek; nógrádmegyei közgyűlés 's egyéb; Szladkay János 's Anglia Cardigan ezredes parlamenti törvényszék elibe idéztetett; 's a' t.; Stanley indítványa az alsóházban; a' királyt ismét viselőnek hírlík; Krakó. Dunavizálás. —

Magyarország és Erdély.

Somogy megyének f. h. 15-én kezdett 's 9-ken végzett rendszeres nagygyűlése folytában mindenek előtt szönyegre került a' lefolyt országgyűlés által ajánlott ujonczok kiállítására iránti rendelkezés, noha ez érdemben Somogy még m. é. nov. közgyűlésében már tett némely határozatokat, jelesen azt, hogy a' sorozni tartozó 's járásokonként megrendelt küldötségek által összeirandó egyedek száma szolgáljon kulcsul az egyes községek által állítandó ujonczok számának. E' rendelkezéstől mindazáltal ez alkalommal elállott, mert 15 küldötséggel teljesített összeírásokban az egység (egy-formaság) hiányzott, 's így tartani lehetne attul, hogy ezen valóban nagy teher kivételében egyik vagy másik község többé vagy kevesebbé terhelhetni vagy könnyítetni fogna, azért is végzésé lön, hogy a' községekre az e' tárgyban munkálkodó küldötség figyelmezve az előbbi illy nemű kivételekre, népességre 's jobbágytelki mennyiségre lehető egy arányúságot eszközölve vesse ki az állítandó ujonczok számát; határozottat többek között az is, hogy míg a' községben nötlemekebbül kikerül az ujonczok száma, addig a' nősek ne sorsozzanak, valamint egy háznépűl ujoncznak alkalmas felirt két vagy több személy együtt nem, hanem csak azon esetre tartozik sorozni, ha azon házból már sorsozván katonaságra alkalmatlannak találtatott; a' nemtelen gazdatiszteknek atyjokkal egy kenyéren levő fiaik pedig, minthogy katonáskodni csak azok tartoznak, kik adó alá fel vannak írva, kihagyatni rendeltettek, a' minnelőbbi kiállításnak végrehajtása pedig egy nagyobb számú küldötségre bízott, mely f. h. 9-ken munkálkodását már meg is kezdte 's először is járásokonként a' helyettesítettek állítatnak be. A' gyűlés második napján Borsod, Pest és Vas megyék tudósítása következtében szönyegre jött a' vegyes házasságok forrongó ügye is. A' megye RR-dei távoztatni kívánván az ingerültséget 's e' közben megeshető egy vagy más részről kellemetlen kifakadásokat, minden hosszabb vitatkozás nélkül az ez érdemben 's az értesítő megyék leveléből megértett főpásztori rendeleteket 's ezek következtében történt papi eljárásokat az 1791. 26. t. cikkbe ütközőknek jelentvén ki, ez értelemben ő felségéhez, minden megyével közlendő, felírást intézni határozta, mely más nap felolvastatván meghitelesítetett. Tisztelettel emlitendő a' Jelenvolt egyházi Rend számos tagjainak azon böles előlátással páros mérséklete, miszerint bár a' felírásbeli elvekben meg nem egyezősüket jelenvolt Bezerédy Miklós veszprémi kanonok ur által kijelentvén, noha ez az előadásnak lényeges részben ismételve sürgölt módosítását sem eszközölhetne, mindazáltal a' tárgy szerföltötti vitatását kerülve a' tanácskozás szelid jellemét részökrül szinte fentartották. Továbbá a' megyei közmunkák súlyos terhe, melyet eddig az adózó minden meghatározott szám és arány nélkül viselt, a' RR. figyelmét ébresztvén, m. e. nov. közgyűlésben élénkebb vitatkozás után elfogadtatott azon elv, hogy az adózikra rovandó közmunkák száma jobbágytelkek szerint határozassék meg, ennek létesítése, tetleges alkalmazása, 's létesíthetősége iránti véleményadás, figyelmezve a' munkák pénzbeli megváltására is küldötségre bízott, mely e' gyűlés alatt jelentését be is mutatta, azonban sajnálással emlitve, ez úgy habár egészen meg nem bukkott is, de olly ellenzetre talált, melyt csak a' jótékony idő fog elhárítani, az előgördített nehézségek 's hiányok kifejtése 's pótlása ismét azon küldötségre bízott, 's ez hiedelmünk szerint az akadályoktól 's küzdéstől, mely a' szabadság legszebb fogalma, vissza nem ijedve munkáját lehetőleg kidolgozva jövő közgyűlésre benyújtandja. A' nm. Htanácsnak m. e. nov. 19-ül 37421 szám alatti körlevelére, melyben tudósít, hogy a' lovak kivételével 's cs. k. tartományokból megtiltatott, megyénk annál fogva, miszerint e' rendelet a' hazai törvényinkben pártolt szabad kereskedéssel ellentétben áll, 's különben is hazánkat mint tenyésztőt szerfelett nyomja, felírást határozott kérvén a' nm. H. Tanácsot e' parancs megszüntetésének eszközölésére. Nm. Zichy Ferencz grófnak mint Balaton-rendezési kir. biztosnak leveléből e' megye, különösen pedig a' Balaton-menti posvány-táji birtokok és lakók örömmel értették, hogy e' tárgyban Zalamegyével egyértőleg javaslendő helyen minél előbb tanácskozást tartandó. Kívánatos is e' czél, mert sok ezernyi tőke létesítése forog szóban, de kívánatos az is, hogy tanácskozás végett a' számos gyűlékezett olly helyre 's időben hívassék össze, (p. o. B. Fűredre júniusban) hol mindnyájuk más terhelése nélkül kényelme szerint elhelyezkedhessék. A' mesztgyűlések ismét ügye a' törvényszék előtt van folytatnivaló. A' felírás így hangzik: Fels. 's a' t. Hogy minden alkotmányos polgári társaság állandósága azon örök igazságon, a' törvények tiszteletben tartásán és szigorú teljesítésén alapul, nemesak az okoskodás mezején eléggé megvitott szabály, de a' történetek évkönyveibe feljegyzett számos nemzet sorsa 's példája is tanúsítják. Ez azon varázskapcsolat, mely midőn az egyes polgárnak, tettei irányát kimutatván, az ezen irányt tévesztőt a' polgári kötelesség törvényes korlátai közé visszautasítja, 's azon egy nemzetnek anyagi, szellemi 's törvényes tekintetben olly különböző osztályt, egy középre törekvő polgári társaságban egyesíteni 's annak állandó fennmaradását 's virágzását eszközölni képes. Atyáink törvényhozási előrelátásuknak egyik legszebb tanujele alkotványunknak azon valóban kormányzási böleséggel elrendelése, mely szerint az egyházi rendet hazánk törvényhozói egyik sarkalatos alkotórészévé emelve annak egyszersmind azon erkölcsi 's polgári kötelességet magos feladatul tűzte ki, hogy a' lelkiekre olly nagy befolyással bíró ezen nemzet-osztály, mely egyszersmind alkotványunknak legtöbb jótékonyaságival bír: ön érdekénél fogva is törvényinknek 's alkotványunknak annál nagyobb hatású örje 's biztos védője legyen: 's ezen szerkezetből magyarháztól egy részben, hogy a' mostoha sorsnak olly változatos csapásai között e' nemzet nyolcz századot meghaladva, ősi alkotványát nekünk maradéknak sérteletlenül átadni 's bennünket a' szabad nemzetek sorában megtartani szerencsés volt. Az egyházi rendnek a' törvény által kijelölt ezen polgári kötelességénél fogva teljes meggyőződéssel hittük mi is Fels. Urunk! miután hazánknak a' vallásbeli hitben különböző lakosai közti viszonyokat az emberiség történetét örök szennyel bélyegző, véleménykülönség-szülte üldözések után, törvényink elég világosan meghatározta, hogy a' kölcsönös felebaráti szereteten épült béke örök időkre megszerezve, azon egy keresztyén vallás követőinek, az onegy ország lakosainak, az onegy haza polgárainak sziveikből, minden felekezeti visszaférteket örök időkre kitöröltettek, 's ezeket a' közös haza boldogságának előmozdítására irányított közös igyekezetek váltandják fel. Illy helyzetünkben annál váratlanabb volt azon szomorú tapasztalás, mely nyugot élvezésünk közepett jelen sajnó aggodalmiukat, jelen sérelmes 's kellemetlenséggel kevert állapo-

tunkat szülte. Ugyanis meglepetve értettük több törvényhatóság hivatalos 's ennélfogva teljes hiteltelű tudósításból, miképen a' vegyes házasságok tárgyában az egyházi rend főbb kormányzóji által kibocsátott, 's mindeddig nálunk csak pusztán 's hihetetlen hírképen szárnyalt egyházi rendeletek, melyek szerint a' törvénynyel pártolt vegyes házasságokban a' kath. vallás lelkészei által a' házasságoktól törvényelleni reversalisok kívántatnak, 's azok megtagadása esetében a' házasságoktól nemesak az egyházi áldás elvonatik, hanem egyszersmind a' házassági szentséggel járó 's maga az egyház által gyakorlott külső szertartásokban is változások tetetnek. Megértettük nemesak e' rendeletek valóságát; hanem tudunkra jutottak egyszersmind ns Pest, Abauj és Vas megyékben ezek folytában történt sérelmes esetek is. Noha keblünkben mindeddig hasonló, a' közbékét 's lelki esendőséget zavaró, események köztudomásra nem történtek; miután azonban már hazánkbeli több püspök hasonló körlevelek által illető lelkészeinek e' részben sinórmértéket szabva, ezen intézkedésnek magát részesévé tette, a' köz haza iránti részvét, a' kétes jövődönök előre megfontolása, a' kath. egyházi rendnek ugy látszik e' részbeni általános egyesületi törekvései bennünket is méltán aggasztva, hazafiúi 's törvényes kötelességünkkel teszik Fels. királyunk, mint törvényink leghatalmasb védőjének 's nemzetünk kegyes atyjának színe előtt hathatós orvoslásért szavunkat emelni, meglevén győződve, hogy mi sem lehet Felségednek kedvesb, mint hiv. jobbágyainak aggodalmát osztva, őket esüggedésökből felemelni. Nem szándékunk Fels. császár 's ap. király! ezen a' magyarországi egyházi rend által is, ugy látszik egy értelemmel elfogadott elvnek hitagozati tekintetből bővebb fejtegetésébe bocsátkozni, nem titkolhatjuk azonban el abbéli tökéletes meggyőződésünket, hogy midőn a' vallásbeli hitagozatok változhatlanságát az anyaszentegyház maga 's annak földi képviselői tanítják: egyszersmind a' vegyes házasságok dolgában tulajdon magok által létesített 's majd felszázados gyakorlattal megszentelt szokást, a' fenálló világos törvényt, Felséged kijelentett akaratja 's az országos Rendek megállapított végzése ellenére megváltoztatni akarni annyit teszen, mint a' közállománytól magát elválasztva, a' fölé emelkedni 's a' törvények egyoldalú 's tilalmas magyarozatából származott 's azzal ellenkező akaratjának, melynek törvényes értelemben helye semmiképen nem is lehet, létesítésén törekedve a' törvények iránti kellő tisztelettel eltérni 's a' közállományon érzékeny sérelmet ejtve minden hazafi keblet aggodalommal betölteni. Ugyanis mellőzve azon sok rendbeli törvényeket, melyek a' különféle vallásfelekezeti lakosoknak egymás iránti viszonyit eléggé világosan elrendelik, maga az 1790. 26. t. cikk 15 's 16-dik szakaszának azon nyilvános rendelete: mely szerint a' vegyes házasságok semmi szín alatt ne gátoltassanak, a' r. kath. lelkészek előtt köttessenek; 's az illyetén házassági kötések valóságos szentségnek tekintessenek, 's a' melly törvényrendeletét alkotása óta mostanig szinte felszázadon keresztül maga az egyházi rend is ugy teljesítette, hogy a' vegyes házasságoktól az egyházi áldást még akkor sem tagadta meg, midőn a' születendő gyermekek iránt reversalisok nem adatnak; 's e' törvényes gyakorlattal a' különböző vallásbeli felekezeteknek, a' köz haza boldogítására lelki 's testi összeforrasztatásukat mind inkább 's inkább eszközöltte: elegendő hatással bírhatott vala az egyházi rendre, hogy hasonló igyekezettől elállni, 's magát a' törvény e' részbeni böles intézkedéseivel szabni törekedjék kivált pedig akkor, midőn ezen főntebbi, a' mult országgyűlés alatt elkezdett kellemetlen viszálykodást, a' nemzet egybegyűlve volt képviselői velünk együtt törvényellenieknek kijelentvén, az addig történeteket mint sérelmeseket, orvoslani kívánták, de maga Felséged is vele született legszebb 's bennünket örök hálaérzésre kötelező felejtethetetlen fejedelmi tulajdonánál, igazságszeretettel fogva, a' nemzet abbéli kívánatát méltányolva, e' részben hozandó újabb törvény létesítését egyedül az idő rövidsége tekintetéből mellőzve, egy a' közkívánatnak minden tekintetben megfelelő legfensőbb intézkedéssel hű jobbágyainak aggodalmát megszüntetni, atyáilag megígérni méltóztatott. De ha mind ezek nem volnának is, vagy az emberiség szívébe az anya természetől oltott, azon erkölcsi rugó, az igazság érzete: mely mindenkinek lelki nyugalmát, a' maga esendes helyheztesésében meghagyni: — vagyon a' keresztyén vallásnak az ő és örök elve, a' felebaráti szeretetnek, a' békes polgári egyetértésnek és egymás iránti türelmességnek lelki kötelessége, melyek mind azt, mi ezen czélokkal egyező, teljesíteni, azt pedig, mi azokkal ellentétes, távoztatni hatalmasan parancsolja. Midőn tehát az egyházi rend a' vegyes házasságoktól a' szokott szertartásokat megtagadja 's a' törvények magyarozatába, mely az 1791. 12. t. cikk rendelkezését fogva az országosan egyesült törvényhozó test igaza, bocsátkozva önkényes intézkedését gyakorlatba venni kívánja, ki fogja kétségbe hozni, hogy azoknak a' világos törvény ellenére akadályokat teszen, mert midőn azon szentségtől az áldást elvonja, mellyel azt a' vallás, sőt a' törvény is felruházta, 's egyenesen isten 's természet ellen is bűnnek bélyegzi azt, mit a' polgári törvény világosan megenged, sőt határozottan pártol, akkor a' polg. törvényt összeütközésbe hozza a' lélekismérettel, 's a' világi hatalmat a' vallás hatalmával 's a' t. Mind ezen hazafiúi aggodalmink közepett futi bizodalommal járulunk cs. kir. Fels. mint hazánk legkegyelmebb atyjához, 's törvényink legfensőbb védőjéhez, kinek legőszintébb igazságszeretetről már maga dicső uralkodása kezdetén, kitűzött jelszava, valamint törvényink megtartása, ugy mások által leendő megtartása iránt is letett szent esküje 's fejedelmi szava elegendően kezeskedik, méltóztatassék jobbágyi kérésünket meghallgatva, ugy is mint ap. király, addig is, míg ebbéli súlyos sérelminknek törvény által leendő teljes orvoslását, annak idején 's helyén eszközölhetnők, a' többször felhívott 1791. 26. t. cikknek szigorú megtartását 's teljes betöltését eszközölni 's az által megszerzett polgári megnyugvás, lelki nyugodalom, közbéke, esendőség helyreállításáért, 's törvényink rendelkezésinek értelemes fentartásáért, előre jobbágyi hódolatunkat és szívünköl semmi idő és viszonyok által ki nem törölhető hálaikat kegyelmesen elfogadni. Kik többnyire 's a' t. K. m. f.

Szepes vgyének a' vegyes házasságok tárgyában Ő. cs. 's ap. kir. fels. intézett felírata. Fels. 's a' t. Midőn a' vegyes házasságok iránt kibocsátott egyházi körlevelek tárgyában, ns Abauj, Borsod, Pest, Vas és Máramaros vgyék által velünk közölt 's cs. kir. Fels. trónja elibe terjesztett abbéli felírások, miszerint jobbágyi alázaival Felségedhez járulván, a' vegyes házasságokról szóló törvényeket teljes kiterjedésökben szorosan megtartatni, az egyházi méltóságok törvénybe ütköző pástori körleveleit megsemmisíttetni, 's őket, miszerint ezen,

törvény sérelmével kiadott rendeleteiket vegyék vissza, utasítani kérék, egy-szersmind pedig az 1647: 14ik cikkely értelméhez képest az illető lelkésznek, ki t. i. a' vegyes házasságokat szokott egyházi szertartás szerint megáldani vona-kodnék, pénzbeli büntetés megvételére nézve, pörbe leendő idéztetését is elrende-lék, előttünk felolvastattak: — őszinte egyenességgel megvalljuk, hogy a' 16ik véstteljes századra visszaemlékezvén, mind ezek békeszerető kebleinket fájdal-mas érzéssel tölték el; mert Fels. Csász. 's ap. Király! a' fenérintett felírásokat, fontosságukhoz képesti tanácskozás alá vevén, miután meggyőztünk: hogy ha-zánk főpapjai a' kérdésben levő pásztori körlevelek által a' vegyes házasságok-nak tetleges akadályt nem tevén, sőt inkább törvényes egyházi szabadságuk körében munkálkodván, az 1790ki: 26ik Czikkelyt meg nem sértették, hogy to-vábbá a' fennevezett megyék által felhívott 1647iki 14ik Czikkely, ugymint egé-szen más tartalmú, a' vegyes házasságokra alkalmazhatlan, többnyire pedig, hogy az egyházi szertartásokra nézve, milyen az áldásadás, vagy megtagadás, a' világi hatóságnak az egyházi befolyása nem lehet, következőképen azon egyházi rendeletek által semmi törvényesítés nem történt legyen: nehogy illy egyes hatóságok közti vélemények különbözőséből a' hon békes polgárai közti bizodalom és szeretet veszélyeztessék, hanem inkább mind azok, kik közöttik további szeretetlenséget, vagy gyűlölséget szülhetnének, sikerrel hártassanak el: bátorkodunk es. kir. Felségedhez u. m. ap. Királyhoz jobbjágyi hűséggel és fiúi bizodalommal folyamodni, miszerint azon számtalan vallásbeli viszálykodást, mellyek századokon keresztül ezer inséggel sujtották édes hazánkat is, kegy. tekintetbe vevén, a' többször érintett pásztori körlevelek iránt az egyes ható-ságok közti fenforgó vélemények különbözősét kir. hatalmával fogva egyeztetni, a' megzavart béke helyreállítására a' fenálló törvényekhez képest kegy. intéz-kedni 's kiadandó kir. rendelete által minden további vallásbeli viszálykodást meg-szüntetvén hű magyarjai közé a' kölesönös egyetértést 's békeséget visszahozni kegy. méltóztatassék 's a' t.

A' középponti ref. egyház f. hó 14kén tartott közgyűlésében a' jelen-voltak egyhangu szövegű válaszatot meg ügyelőnek m. Bánffy Pál báró. E' szerencsés választást minden ügybarát forró kebellet üdvözli, mert a' tisztelt báró közjóra törekvő munkásságától méltán várhatjuk, hogy egy szil-árd előjárósággal kezét fogva minden alkalmat megragadand, előmozdítani jólétét az ur házának. Ugyanez alkalommal a' fáradhatlan író és egyházi ta-nácsnok Fényes Elek indítvány: hogy a' most minden 4dik vasárnapon több-nyire falaknak tartatni szokott német isteni tisztelet csak a' három nagy ün-nepre szoríttatnék, fájdalom! 's szhangra nem talált.

Magyar gazd. egyesület. Hosszabb idő óta élénk figyelemmel kíséri a' magyar gazd. Egyesület azon részvétet, mellyre hazánkban a' répaczukor-gyártás a' legújabb időkben talált. Ezen iparág új mezőt, új forrást ígér nem-zeti gazdálkodásunknak; mert ha a' répaczukor-gyártás kifejlése 's tökélye-sedése felől táplált reményink valósulandnak, akkor hazánk összes földmívelési rendszere más alakot fog ölteni, a' termékek ára növekedni, munka 's kereset mód szaporodni, a' honi kereskedés új czikkel gyarapodni, szóval nemzetünk az anyagi függetlenséghez ismét egy lépéssel közelebb jutni. Illy nyomos kö-rülmények mellett tehát misem volna hazánkra nézve kívánatosb, mintha azon birtokos urak, kik illy czukorgyártási vállalatba bocsátkoztak, annak ered-vényit 's tapasztalásikat a' hazával őszintén közlenék, 's ez által a' nagy kö-zönséget, vagy egy jövedelmező iparág megkedvelésére ösztönöznék, vagy az alaptalan reményeket 's várakozást megszüntetnék, vagy végre a' még fen-forgó hiányokat 's nehézségeket felföldözvén, az értelemlenk alkalmat nyujtána-nak azok elhárítására illő módokat és eszközöket feltalálni. A' m. gazdasági egyesület hivatásánál fogva, örömet szolgál ezen érdekes közlekedés közép-pontjaul 's tolmácsaul, minélfogva is bátorodik illető hazánkfiaihoz azon szí-ves kérelmet intézni, mikép ne terheltesse e' tekintetben is az Egyesülettel a' közjó előmozdítására gyámkezet fogni, 's azt folyamatban levő czukorgyáraik eredményéről tudósítani. Az adandó felvilágosítás lényegesen köv. kérdések kö-rül forog: a) minő földben természetik a' répa? 's mellyek a' fő elvek annak természetésinél, levelezésinél 's eltételinél telre? b) Minő rendszer van a' répaczukor tartalmának kinyerésére nézve a' gyárban elfogadva? t. i. a' kimosás-e vagy kiszajtolás? Továbbá c) Miben áll maga a' czukor-kifőzési 's je-gesítési működés? d) Mire fordítatik rendszeren a' répahulladék és sajtólék? e) Mennyi czukrot ad átmérőleg egy mázsa répa? f) Mennyi alap 's forgási töke kívánatik bizonyos mennyiségű répát feldolgozó gyár felállítására? — g) Minő kamatot nyujtottak eddig a' gyárra fordított költségek 's mellyek ott a' czukorgyártás mellékhasznai 's végre h) Miben állnak azon hiányok 's ne-hézségek, mellyek elhárítása a' répaczukorgyártást jövedelmezőbbé tenné? — Szívesen sőt legbensőbb hálával fogja az Egyesület a' haza nevében ezen kér-dések megfejtését 's helybeli körülményekhez képest akár egész terjedelmében akár csak egy részben is fogadni, 's egyedül azt ohajtáná, hogy a' válasz, ha nem a' józsefnapi, legalább a' juniusi medárdvásárig megérkezzen, midőn az Egyesület kedvesen venné, ha egy uttal részint múltani vizsgálat végett, részint kiállításul a' gyűlés alkalmakor az illető gyárból, ide Pestre czukor-mutatvány küldetnék. Levelek 's küldemények az Egyesület titoknoki hivatá-lánál fogadtnak el. A' m. gazd. egyesület f. 1841 jan 25ki közgyűléséből. —

Magyar tudós társaság ülési jan. ban. Jan. 11. dr. S c h e d e l Ferencz, magyarországi születésű, moszkaí egyetemi prof. Venalin Györgynek a' bol-gárokról 's azoknak Oroszországhoz levő viszonyaikról szóló munkája meg-ismértetését közölte. Előadván a' mai Törökországban elsórt 's hosszasan nyo-matás által ugyan végkép elsülyesztett, de számra minden egyéb ottani nép-séget állítólag meghaladó bolgárság jelen viszonyait, kiemelte a' moszka szerző nézeteit, mellyek szerint neki Atila is orosz czár, a' magyarok eredetileg oroszok, a' bolgárok szinte orosz eredetűek, a' régi bolgár birodalom romjai pedig törvényes öröksége Moszkaországnak! 's végül azon panszláv irányt érdekelte, melly a' moszkaí történetiskola tanáiban rejtezik. Jan. 18. ugyanaz Turnbull híres angol utazónak Ausztria köz állapotairól irt munká-ját ismértetvén, igen érdekes kivonatokat adott 's különösen az ausztriai kor-mányalapról, t. i. az atyaiság elvének, jótékonyágát méltányolta, melly főleg az ausztriai tartományok folyton gyarapodó jólétében 's jogi viszonyai folyvást nagyobb és nagyobb egyensúlyba hozatásában jelentkezik. Figyelem-

mel volt előadó a' szerzőnek hazánkat illető kitéréseire is, mellyekben őt méltányosnak 's nem kevés tévedési mellett is, jól értesítettnek mondá. Jan. 25. Kállay Ferencz rt a' Frangepán nemzetségről 's különösen ennek eredetéről, széles elágazásáról, királyi vérokonosságáról 's egyes tagjainak Olasz-, Fran-czia-'s Magyarországnak had és béke idején kimutatott erényeiről értekezvén, a' magyarországi Frangepánoknak, kik félezred alatt a' hon érdekeivel össze-forradva gyakor ízben kitüntették magokat, érdemeit 's viszontagságit törté-neti nyomok szerint előterjeszté. Utána dr. Schedel Ferencz néhány, Magyar-ország határai közt talált lithographiai köpéldányt mutatott be, azt az eddig majd kizárólag használt bajor 's olenhofi képlettel összehasonlítva méltatta 's az ülést e' felfedezés ipari és tudományos fontosságára figyelmeztette.

(Sáros Nagy- és Kis-Pataki tisztújítás) f. jan. 15dik és 16dik napjain ritka ünnepélytel tartatott a' földesuri hatóság alól magát 1835ben fölmen-tett egyesült közönségünk keblében a' tisztújítás. Ugyanis Vadnay György ur, — ki valamint a' felszabadítás előzvényeiben a' jövendő jólétére csal-hatlan biztosítéku ügyességével, honfőül munkálkodott: ugy az alku si-kerültével magának más állást nyert közönség egyített bizodalmas ragasz-kodásával, a' földesuraságot képező hatvan személyű választottság elnökévé megválasztatván, a' 300 ezer pengő forintos vállalat célirányos viselésére, időnkénti pontos teljesítésére 's majd általános lerovására sinórmértékül szol-gáló tervek kidolgozásában is megköszönhetetlen fáradozást tanúsított, szóval ki ezen, az önállás megbecsülhetetlen jótétét 's mivel idő-haladást parancso-ló szellemével áthatott Közönségnek utmutatója, buzdítója, es a' kétes jö-vendő feletti előleges aggodalom borúji közt vezéresséllaga volt — a' városi terembe gyűlt nagy közönség előtt lelkes beszédében további szolgálatáról lemondott, nem végsőképen ugyan, mert ő kedves szülött-földje oltárára hálás honfői áldozatokat rakni csupán akkor szünend meg, midőn a' vég-zet' hatalmas szava visszazakéri a' földi alkotványának kölesönzött tehetsége-ket, hanem ideiglen a' hat évi küzdelmek 's fáradozások után pihenendő. Az így megüriült elnökszékbe tehát Balogh Józsefet ültették, miután következett az 1835. XXikt. cikk szerinti alakított, 's az 1840iki Xlik cikk szerinti nagyobb hatóságra jutott rendezett tanács fejének, a' törvényben kívánt tu-lajdonságu fő bírónak megválasztatása. Melly fontos hivatalt 1840ban vásár-helyi Péntes Lajos ur töltvén be a' zajongott sokaságnak józan elv 's igaz meggyőződéstől vezérelt része megnyugvását harsány éljenzések közt újra benne kívánta helyeztetni. De a' jelelés jogát gyakorló választottság, szava-zatra utasítván a' népet, sokszoros többséggel csakugyan megválasztatott. Le-írhatatlan az öröm, melly a' józanság színével díszlett arcokon ünnepeit, a' megválasztott érdemteljes férjfiút százszoros éljen üdvözlé, 's köv. napon a' s. pataki ref. egyház gyűlésében a' díszes fő gondnoki hivatallal is, mellyet 1840ik évben szinte viselt, egyenes ragaszkodás közt megtiszteltetvén, janua-rius 17ike éjjelén a' torony ablakai, tiszteletére az érdemnek, kivilágosítottak 's a' hálás hazafi kezek vetélkedtek kifejezéseiben e' messze lobogó láng-be-tűknek: éljen Péntes Lajos ur! Közönségünk pénztárnoki hivatalában Szombathy János, ki a' felszabadítás óta legtisztább hűséggel kezelte pénztárunkat, öszves ki-vánatra, még a' kijelelés sem szükségeltetvén, meghagyatott. Ügyviselőkké lettek: Tóth Pápay Zsigmond és Nádaskay Mihály; választottsági jegyzőnek meghagyat-tak: Szakácsy Dániel. Árvák gyámtyja lett ismét nagyrévi Nagy János; határ-ügyelő Elek János. Fő gazdatiszt Dobozy László, al Zsigmond János; város-hadnagy Bodnár Imre; szállásmester Harsányi György. A' nagypataki rendezett, tanács tagjai: Zsiday Dániel, Czira Péter, Schröter András, Keresztényi Ist-ván (egyszersmind adószedő) Serfőző Ferencz, Ardóy Sámuel, Bot Mihály, Balogh Márton, Rima-Szombathy Gábor, Elek János, Szabó József, Géczy János; adózó közönség jegyzője: Kardos József. Kis-Patakon rendezett tanács ninos. Főbíró Durányik János, jegyző. Gál János; város gazdája Lévai Ezsaiás.

Pribóczon (Túróc vgyében.) Teltető 3kán: A' megyénk által kiállítandó 159 katoná - ujoncz felosztása 's községekre való kivetése, nemkülönb az összeírásból es sorshuzásból netalán keletkező kérdések elintézése egy megyei középponti választmányra bizatván, es zult hó 23án első alispán Le-hoczky Imre elnökte alatt megkezdé munkálatit, 's legelőször is a' tavalyi évre készült nemtelenek összeírása felosztási kulcsul állapítatván meg az 1834ki gyakorlathoz képest, nem az egész népesség, mellyben az asszonyok, gyer-mekek, és aggastyánok is foglaltatnak, hanem egyedül 17ik évtől 40ik éve-sigleni osztályban levő nőtlének és házasok száma határozatott szoros kulcsul, 's ámbár a' nemesek szolgálai számát, mint a' most említett osztályban foglal-tat, azon igazságos 's 1834ki felosztásban gyökerezett tekintetből, hogy olyan helységek, hol több nemesi szolga vagyon, mások arányához képest, igen terhelhetnek, némeltyek abból lerovatni indítványozták, mindazáltal csak a' Fel-ső- és Alsó - Tureseken lakó bányászattal foglalkodó egyedek száma húza-tott le 's e' szerint az összes szám a' zsidókkal együtt 6344 maradt. A' zsidóság mult ujonczállításkor egygyel többet állítván, az most levovatott, 's 161. számához képest négy helyett csak hármat állítand. — A' törvény 9ik § értelménél fogva megengedettett, hogy a' sorshuzás elmellőztével, mind zsi-dó, mind keresztyén község, a' reá esett számot szabad és önkéntes be-állás utján adhassa meg. — Tapasztaltatván továbbá, hogy országos utasításnál fogva számos egyed, melly kereskedéssel fo glal ko z v á n, még az össze-írás történte vagy pedig az ujonczállításkor legkisebb hire előtt, már külföldön, nevezetesen Moszkaország távolabb részeiben, Szibériában, Persiában és Kisázsziában mulatott és mulat, összeíratott legyen, egy ezekre nézve, a' men-nyire sorshuzás utján katonáknak volnának állítandók, egy külön névjegyzék fölterjesztése 's annak a' Helytartó - tanácssal leendő közlése, hazatérésre pe-dig félévi határidő rendeltetett. A' s o r s h u z á s mainap vevé mind a' 4. járásban kezdetét, minek az itt szórol szóra következő választmányi végzés köz szá-bályul szolgáland: „Igaz ugyan, hogy az országgyűlési, ujonczok állítására „kiszabott utasítás e' részben is általányosan, mind azon személyekről, kik

„katonáknak
„itt a'
„nyos levél
„meik
„csak az
„lemre m
„tul lépr
„lyek mo
„ségben
„viseletü
„ség előt
„ellen ki
„gett a'
„zasok s
„lyoztati
„gyűlés e
„óta a' ken
„megroml
„szint eg
„megyével
„fenáll, k
„jebb 100
„lenek, 's
„S a'
„nem tudj
„testi 's l
„méltóság
„33 éves
„Szép Já
„oct. 26á
„után hal
„és Bihar
„nagy-je
„találván,
„resztür
„tegtetés
„rablotta
„ur. S. K
„dos Bal
„egy épe
„kel, 's t
„Nagy Já
„tent emb
„békés fe
„gabirói p
„gényt a'
„ván, má
„meg is s
„sikeretle
„a' házat
„haramja
„hűtögetv
„gyujtott
„lött legé
„lati düh
„egy nádk
„állott tá
„éggel h
„Ekkor ö
„életet es
„Nagy sz
„idő alatt
„kezdve, b
„u. három
„juhászto
„resztül
„ütésekb
„János ja
„első alis
„alatt ugy
„kezdvén
„kosságo
„biztosok
„nád 's C
„izbeli m
„rablotta
„felső aj
„arany e
„noha Já
„noki hat
„után is
„tetézte
„e. 11. t
„hallható
„re is ha

„katonaállítás alá esnek, rendelkezik, és semmi kivételt a' felhozott esetről „(itt a' házasság férfiak értelmek) nem teszen; de mind a' mellett bizonyos levén azis, hogy a' férfiak a' ház fenntartására, és mint szülők gyermekeik ápolgatására szerfölött szükségesek, s ezen tekintetből valóban nemcsak az emberiség gyöngédebb érzelmé, de az igazság maga is őket figyelemre méltatja, annál fogva nem vél ezen választmány az utasítás értelmén túl lépni, midőn a' sorshuzásról azt rendeli, hogy először: azon személyek mozdittassanak a' sorshuzáshoz, mellyek kicsapongó életükkel a' helységben botránykozásra mint fölősegesek találtak, olly móddal, hogy illy viseletük mind a' földesuraság, mind a' helység előjárójai által is a' kiküldetés előtt ismértessék el; ha pedig egyik vagy másik rész által azon feladás ellen kifogás tételnek, olly eset a' középponti választmányak eldöntés végett a' besorozás előtt mutattassék be. Ezek után a' nőtlének s végre a' házasok szükségképen lépjenek sorshuzáshoz. S ez által csak a' rend szabályoztatik; de a' sorozás határozza el kinekkinek jövődő állapotját.“ Közgyűlés ezen hónap 15re van határozva. Marhahús ára 14 kr. Néhány nap óta a' kemény hideg újra beállott s a' szánut, melly a' lágy idő által egészen megromlék, megjavult. — A' januáriusi vízáradás Vág mentiben több hidat részint egészen elsodrótt, részint tetemesül megrongált, s e' miatt Trencsény-megyével a' közlekedés igen vészterhes. De a' szucsányi hid maga épségében fenáll, kivéve azon kis sérelmet, melly három jégtörőn történt, s legföljebb 100 ftal helyrehozható. A' juhok itt és Trencsény megyében nagyon döglenek, s bőrüknek semmi ára, semmi kelete. S. K.

Sarkad (Biharmegye) télhó 5kén: A' felebaráti szeretetre termett szív nem tudja a' következő emberi életfolyásbul s tettekből bámulja é az emberben a' testi s lelki erők illy rendkívüli kifejlődését, vagy pedig sirassa é az emberi méltóságunk illy állatóságig alacsonyulhatását? Hód m. vásárhelyi születésű 33 éves óhitű harambasa Oláh Nagy, vagy mint maga szokta magát nevezni Szép János, ön vallomása szerint 14 éves korától kezdve rabló s a', mult évi oct. 26án viradtakor ns Csanádmegye börtönéből, hol több rendbeli gyilkolási után halálítélet vala fejére mondva, már most harmad izben megszökvén s Arad és Biharmegye határszélein a' horindzsai, ősi, pajandi, medgyesi, herpai, nagy-jenei pusztákon magához hasonló orgazdáknál alkalmas lappangó-helyre találván, miután az óta egy vásárhelyi csaplárosnak, okányi, talpasi s. keresztúri izraelitáknak, több forintra rugó kész pénz s egyéb vagyonaikat rejtgetések s kinzások közt, mindazáltal életvesztés nélkül czinkos-társival kirablotta: f. év jannár 23án jókor reggel n. szalontai járás fő sz. birája L. B. ur. S. Keresztúron megtudván, hogy Nagy János haramja Medgyesen ns Kardos Balog János házában tartózkodik, hirtelen, három esendbizos legénnyel, egy épen vadászból hozzá hálásra tért t. biróval, helybeli esküttel s legényekkel, s több vasvillás emberrel Medgyesre kimenvén a' házat körül fogatta s Nagy Jánost békes önmegadásra felszólította. Midőn azonban a' haramja istent embert káromolva s azt, ki hozzá bemenni merne, halállal fenyegetve, a' békés felszólításra mintegy 10. 12. kilövéssel felelt, sőt midőn az egy, főszolgabirói parancsra a' konyhaajtót rá tört s óta házban szemelő esendbizos legényt a' kamrából föbe lövén s annak bebukott holtteste után az ajtót újra bezárván, már annak töltéseiből s puskájával is egyre lödözött s három embert meg is sebesített: ekkor a' fősz. biró még egyszer Jánost békés megadásra sikeretlenül felszólítván az épülettel érintésben levő nádkerítéseket elhordatni s a' házat elül hátul felgyújtatni parancsolta. Leégett az épülettel egészen s a' haramja e' közben a' szobaajtó sebes hajtogatásával ritkítván a' füstöt s magát így hütögetvén sem ki nem jött sem megadását nem ajánlotta, mire kívülről meggyújtott szalma-csónákat hánytak be vasvillákkal az ablakon; végre az agyonlőtt legény gubáját, ezen felül maga subáját felöltvén, sapkáját lehúzva vadállati dühvel szaladt ki a' rémülve széllyelfutott pór nép közt, s midőn ez épen egy nádkerítésen keresztül rendkívüli erővel s gyorsasággal útát tört, az ottan állott táblabiró s eskütre s ezek inasaira bukkanván s rájuk villám sebességgel három sikeretlen lövést tevén: ezeknek öt lövése által földre terítették. Ekkor őt a' rá rohant s mindenkép marczongló sokaság kezei közül, benne az életet csak alig sejtve, — kiszabadítani a' tiszt uraknak nem kis dolgot adott. Nagy szerencse! hogy ekkor egy órányi távolságra mulató két társai épen ez idő alatt meg nem érkeztek, mert ezek jó lovakon s hasonlag levén fegyverkezve, basájokat több ember élet-áldozattal is megmentették volna. De ezek d. u. három órákor megérkezéskor orgazdája hajlékát leégve látván, s egy juhásztól a' történetek megtudván sajnos boszúval vágattak Sarkadon keresztl Arad megye határa felé. A' sok és nagy, de nem halálos lövéstől s ütésekből magához jött s orvosi segély által bátor beszédét visszanyerte Nagy János jan. 24én Sarkadra hozatván, s a' történetek felől tüstint tudósítottatott első alispán ur rendeléteiből a' rögtönítelő szék másod-alispán ur elnöksége alatt ugyancsak Sarkadon Almásy Aloiz gr. kastélyában jan. 28án eljárását megkezdvén, miután világossá lön, hogy a' fenemlített kemény ellenállás s gyilkosságon kívül Nagy János haramja a' talpasi rablás óta az arad megyei esendbiztosok által folyvást üldöztek, miután továbbá 29én épen ülés alatt Csanád s Csongrádmegyének a' vádolt iszenyü tetteiről, halálítéletéről és több izbeli megszöktiről szóló bizonyítványai is megérkeztek, miután végre a' kirablottak által maga is János bal oldalon egy régibb lövetés miatt meghasított felső ajakáról megismértetett, az általa elrablott vagyonok közzül pedig több arany ezüst s ruhanemű darab orgazdájánál megtaláltatott; ezeknél fogva, noha János illy rövid idő alatt csuda ügyességgel halójába kerített s parancsnoki hatalma alatt állott mintegy 22. rabló s orgazda-társait szembefondási után is mindent, a' mi ügyét súlyosíthatta, makacsul tagadott, a' törvényszék. tetézve találván körülményeiben a' rögtöni halálítélet adatit, január 30kán de e. 11. órákor akasztófára ítélte, melly ítélet felolvasatván előtte s ő erre hallható szóval ezt mondván! *megérdemlem!* három előkészületi óra után végre is hajtattott. A' két fenemlített haramja még eddig kézre nem keríthetvén,

itt a' környékből összefogdosott, egymásra vallott s magok által is elismért rabló s orgazda-társai Biharmegye börtönében várják a' fejükre hozandó büntetést. —

Zombor, febr. elején. Ama' jeles példák közé, mellyek nemzetiségünk gyarapodását, s édes hazai nyelvünk napról napra további terjesztését, hazánk távolabb vidékeiről is hirdetik, méltán számíthatjuk sz. kir. Zombor város tanácsának mult évi dec. 22. és 23dik napjaiban 1552. sz. alatt hozott igen üdvös korszellemű határozatát is. Ugyanis Józits Mátyás főbíró ur a' legközelebbi országgyűlésen alkotott, a' hazai nyelvről szóló 6dik t. cikkely szellemében tett javaslatának, s azt örömmel fogadó jegyzőhivatal teljes készségének következtében tanácsilag elhatározatott: hogy f. évi január 1sőjétől e' város minden jegyzőkönyvei, s levelezései magyar nyelven szerkesztessenek, a' mint valóban szerkesztetnek is. A' város számadó tisztjei pedig oda utasítottak, hogy illető számadásikat f. évi nov. 1sőjétől fogva szinte magyar nyelven adják be; s ugyanerről a' számvéői hivatal is értesítették. Zombornak e' nemzeti szellemű végzése eléggé kezes arrul, hogy noha 20ezer főt meghaladó népességének legalább 1/3 része részint szerb-illyr (rácz), részint dalmát-illyr (közönségesen bunyevác) nyelven beszél, s csupán két nyolczad része részint magyar részint német ajkú, itt az ugy nevezett illyr-szláv propaganda általjában véve rokonszenvre nem talál: sőt városunk polgárainak, s lakosainak a' magyar nemzeti nyelvhez vonzó szellemét tanúsítja az is, hogy a' r. kath. község, melly az egész népességnek mintegy felét, azaz: 10 ezret teszen, 1828dik évtől fogva egyházi jegyzőkönyvét magyar nyelven szerkeszti és számadásit is magyar nyelven viszi: a' városi S4. részint g. n. e. részint r. kath. tagbul álló választott község pedig 1832iki majus 3kán hozott végzetlenél fogyást a' most érintett időtől fogva folyvást minden legkisebb akadály nélkül magyar nyelven szerkeszti jegyzőkönyveit. — Ezeket a' hazafi érzelmű honfiak örömeire, s több még az e' félelben hátralevő sz. kir. városink követésre buzdító példájaul.

Nógrád ből. Jenő nevű helységben egy új temető hasítottván ki, az mind a' reform, mind a' kath. lakosok számára közös nyughelyül rendeltetett; de a' jenői lelkek nemcsak a' sirban türik meg egymás szomszédságát atyafilag, hanem még mint élők is szép egyességgel tartották meg azon temető felszenteltetését s f. hó Skán megyénk igen jeles szónokánál Huszár Károly urnál nagy lakoma tartatott, hol a' két hiti sorsosak egymással békeért pezsgő poharakat üritettek, a' házi ur örömeire!!

Esztergom Rdei atyáskodásuk ujdön bizonyítványát irák jegyzőkönyvükbe f. hó 3kán tartott kisgyűlésökben, midőn, két évben már harmadszor hivatalosan jelentetvén, hogy Sz. Györgymezőn legujabban egy férfú a' fülö kemenceze gözétől megfuladt legyen, az ügyefogyott köznép javára elhatározták, hogy ezen gyász esetek helységeként hirdettessenek ki egy, főorvosunk által készítettő utasítással, mellyből a' köznép megtanulja, mikép kelljen a' közdivatban levő sárkályhák és kemencek veszélyes gözétől óvakodnia. Illy uton sok balszokást lehetne pór-viskóinkból kiűzni. — Ujonczink már helyt állnak. Legszebb rendben és nyugalommal ment véghez az állítás. Különösen említendő ez úttal elnök másod-alispán Andrassy Mihály ur az egész választmánnyal, kiknek eljárását törvény és szív vezette. Főszolgabiraink is kitünően dícsérendők, kik a' népet az ujonczadasi kötelességről s az állítás célirányosságáról eleve jól értesíték, bátorították, mulatságokkal vidámitották, kikkel őszhangzólag működvén a' lelki pásztorok is, következtetésül, hogy népünk tökéletesen megnyugodott a' sorssal. — Esztergom városa részről sorshuzásra sem került a' dolog, hanem többen a' vagyonszabban közül maguk helyett önként állítván ujonczokat, a' többit nyílt toborzás (Werbung) által szerzették össze s a' hátralevők csak esekély summát fizettek e' czélra. Megemlítendő még némely helység méltányos tette. Muzsla helysége önkinti adakozásokbul minden ujonczának 100 v. ftot tett-le az árvák pénztárában, mint kamatival megtakarítandót egész kiszabadulásukig. Magyar-Szölgyén minden ujonczának hazajöttére 12 mérő buzát biztosított, egyáltaljában pedig valamennyi helység vendégelte ifjait s ajándékokkal tüntette ki katona-szolgálat iránti méltánylatát, s azért egy csavargót kivéve egyetlen ujoncz sem illant el, s jókedvüleg szállásznak városunkban, sőt engedelmel haza is mentek rokonaik látogására. Majd az egész dunán-inneni ujoncz sereg vidékünkön szállásoland kikeletig. — Dunánkat hidállason alul dereglye s csolnak szeldeli, azon felül pedig dermedt jéghátát bátran járvák. Szánutunkat napról napra javítja a' fris hó. A' farsangi napokat éltök kellemesbítésére az idén jobban használják itt, mint több év óta. Elni siess!

Nógrád Rdei hét napi törvénykezés után télhó 18án kezdék meg évnegyedes gyűléseket. Eredvényei következők: Megyebeli rabdolgoztató intézetünk igazgatója Kubinyi Ferencz thiránknak reá ruházott halmos gyámsági foglaltsági miatt diszesen viselt igazgatói hivataláról lemondását a' megye Rdei fájdalmasan vevén, halásan emlékeztek arról, hogy ez intézet jelen kedvező állapotát igazgató ur zsenge korától ápolásának s czélszerű igazgatásának köszönhetni, ez alkalommal intézetünk állandóságának biztosításáról s még tökéletesb kifejlődése eszközléséről gondoskodólag az igazgatóságot olly egyedre kívánták ruházni, ki a' kor kívánatához mért szellem eszméit tettegesítendi. Miért is ennek kormányával Huszár Károly thirót tisztelék meg, ki is a' megyei közönség egybeolvadt közphajtasának hódolva, elfogadván azt, rögtön új pályatizstéhez fogott. Örömmel távoztak Nógrád Rdeie haza igényeik biztosítékát egy olly polgár kezelése alatt szemlélvén, ki elődje ösvényétül soha nem tántorulva a' reá bizzottakat dús kamattal adja vissza. Egy évig szinte köz megelégtetés közt viselt pénztárnokságrul Horváth Elek fősz. biró lemondván: helyébe Braidsver János neveztetett azzá, ki azt elődje példájára szinte minden jutalom nélkül vállalta föl. Az ujonczozás, mint az emberiség kényes ügye, minden hatóság s így Nógrád jelen foglalkodásinak is fő tárgya levén, a' kétes esetek elintézésiből eredhető aggodalmak mellözésül

e' kérdés: vajjon azon személyek, kik mult évben mint törvényszerűleg sorozás alá tartozók irattak össze, az idén azonban nemesek szolgálatába szegődtek, sorshuzás alá tartoznak é vagy sem? szönyegre kerülvén, azoknak sorozástól mentesítése indítványoztatott 's majd négy óra hossziglan mintegy 30 felszólamló általi megvitatása után kitünő többség által így döntetett el, hogy mind az, ki tavaly katonai öszszeírásba foglaltatott, bár az idén nemesehez jutott is szolgálatba, nehogy a' nemeseknél szolgálat ürügye alatt, a' sorshuzástól elvonatás által, a' törvény kijátszását multhatlanul következtető viszszaeléseknek tág mező nyitassék, mint illető uraik által az öszszeírásra nem figyelve eléggé nem vigyázólag fogadottak sorozni tartozzanak. — Némely tiszteletbeli esküttek nem átalott visszaelések bejelentetvén, nehogy ezen tisztség örökségével a' közönség folytonos kellemetlenségeket tűrni kénytelenitessék, mind azok a' legközelebbi tisztujtások — tartáskor megszűntekül fognak tekintetni, 's ezt követve időről időre megyei tiszteletbeli hivatalnokoknak csupán azok fognak tartathatni, kik főispáni nyilvános megerősítés által tisztjökben meghagyatnak, 's illetőleg ujjal kinevezetnek. Miről főispán ur ő exc. is tudósítani rendeltetett. A' mult országgyűlési költségek személyenkinti kivételkulesa kidolgozására rendelt biztosság azon véleményét, miszerint az előbbi kivételkor használt sinórmértéket olly módosítással, hogy a' kisebb 's nagyobb birtokosak közti még helyesb arány eszközése tekintetéből a' kétszáz pengő forint jövedelmet meg nem haladóknak $\frac{1}{4}$ résznyi jövedelme hagyassék ki, — mint igazságot ez alkalommal is használhatónak javasolta, a' Rék elfogadván, a' személyenkinti kivételt ugyanazon biztosság által megtéetni rendelte. Végre az ujonczok besorozására rendelt választmány f. e. febr. 8án másod-alispán ur elnöksége alatt kezdi üléseit, az előfordulandó kétes esetek, vagy a' megváltás vagy katonafogadás mellett történhető visszaelések fölött is bíraskodandó. —

Veszprémi febr. 1jén tartatott igen népes közgyűlésben felolvastattak Vas, Pest, Abauj és Borsodmegyéknek a' vegyes házasságok iránti levelei. A' tárgy fontosságához képest igen számos volt a' szónok, de még több a' szóhoz jutni kívánó; az első sorában a' kath. papságtól meg nem tagadhatni azon érdemet, hogy hivatásuknál fogva is leginkább ők irányozták oda minden igyekezetjüket, hogy a' kölcsönös bizodalom és barátság kötelei ne táguljanak meg, de a' protestans lelkészek szerénységét is illő méltánylani, kik a' vitások özönében, az egyházi személyben kitünőleg megkivántató szelidséget szüntelen szemök előtt tartották. Két fő kérdés terjesztetett a' katholikus egyházi rend részről a' közgyűlés elibe: 1) vajjon az egyházi rend a' vallásbeli szertartások érdemében alkotványunknál fogva szabadon rendelkezhetik é, 's ha ezt teheti: 2) vajjon az 1790ki 26k tozikk megsértetett é? ezek körül folytak nagy részben szinte délutáni 3 óraig szakadatlanul a' tanácskozások; örömmel hallottunk több rendbeli classicus beszédet, másokat ha nem classicusokat is, de meggyőződésből származottakat, sőt hallottunk inkább mulattatókat mint meggyőzésre birhatókat is; azonban köztiszt. első alispánunk, a' másodalispán és főjegyző velős előadásra hivatkozólag felszólítá a' RRket, hogy, mivel az elágzott vélemények nagyobb része amugyis felírásban öszpontosulna, annak tervét, a' már kellőleg kifejtett fő elvekkkel együtt fogadnák el, mely sok küzdelem után megtörtévé, másnap az elkészült felírást is fogadtatott. Ez után a' fontos tárgyak sorában az ujonczok iránti jelentés olvastatván fel, az egész kiterjedésében elfogadtatott, többek közt abban ns megyénk itt is méltányosság elvéből indult ki, mert azon kívül, hogy az illető községek a' rájuk vetett legénység számát fogadottakkal is megválthatják, a' házások közül sorshuzásra csupán azokat kötelezi, kik a' jelen törvény szentesülése óta keltek össze, kivevén a' nőhagyottakat. Továbbá az előfogatok berendelésitől n. megyénk az adózó népet már jóval ezelőtt felszabadítani szándékozván, azonban ez üdvös intézkedésben mindedig akadályoztatva levén, de most minden előitéletet leggyőzve az előfogatok berendelésit végkép megszüntette. Végezetül, hogy az illető törvényhatóságok levelei annál biztosabban juthassanak rendeltetési helyökre, a' n. m. H. m. Tanácsot felírásban megkéretni határozták, hogy a' rendes postahivatalok példájára többi honi postáink is köteleztessenek a' hivatalos levelek külsejére a' feladás napját nyomni a' feladási helynek magyar nevével együtt.

Lőcsén febr. 5kén. A' lőcsei ág. hitvall. lyceumbeli ifjúság január 31-kén néhány itteni kisasszony hozzájárultával, Tomásek Pál prof. ur felügyelete alatt, a' város színházában Kisludyt *partitütöt* adta elő magyarul, szép számmal öszszegyűlt közönség előtt, 's valóban meglepő pontossággal és sikerrel. — Szladkay János, az ágostai h. v. XIII. városi esperesség bokros érdemű esperese és bélai hitszónok febr. 3kán mellvízkórságban meghalálozott. —

Különféle: Zágrábi hírek szerint, Haulik György megyés püspök buzgalma következtében, ott zárdát épített az irgalmas szüek számára. A' ház jövő évben már elkészülend, 's az irgalmas szüek legott el is fogják kezdeni üdvös munkálkodásikat. — Hazánk több részeiből írják, miszerint a' nagy hó miatt vízarádástól félnek, főleg nagyobb folyamok mentiben. Egyéb-iránt rendkívüli károktul nem igen tarthatni, 's csak azon körülmény okozhatna tetemes veszélyt, ha az olvadás rögtön történnék meg.

Ausztria.

Bécs, február 2. Hesz vezérőrnagy a' német szövetség védelmi intézkedését illető sürgetős közleménye miatt a' porosz kormánynak hirtelen Berlinbe utazott. — A' táboriszerek elkészítésin, főleg a' gyalogság és pattantyus-ság számára szakadatlanul dolgoznak. Legközelebb fél millió kanóczot készítették. Tirol és Voralberg kormányzójává Brandis gr. nevezetett. —

Bécs, febr. 2kán: Konstantinápolyból jan. 20rol érkezett sürgöny, miszerint M. Ali a' szultán biztosít a' legjobban fogadván, mint irtuk, jan. 14kén a' török hajóhadat azoknak átadta. Itt M. Ali, igazi meghódolásáról legkevésbé sem kételkednek, 's ezzel a' keleti kérdést úgy szólván bevégeztnek tekint-

hetni. — Néhány nap óta Demidoff gr. itt mulat fiatal szép nejével. — Azon hir, miszerint a' Bethman házzal uj kölcsön iránt akarnak szerződni, alaptalan.

Amerika.

Miteles tudósítások szerint a' texasiak öt hadi hajót küldenek a' mexicioiak háborgatására 's hihetőleg egy kézre dolgoznak az elégületlenekkel. — Egy ango tisztet, kit azon gyánu nyom, hogy Caroline amerikai gőzös felgyújtásában, részes, az éjszakamerikaiak határon tul elfogtak. A' canadai angol kormányzó ezen tiszt szabadon bocsátatása iránt már megkereste a' washingtoni kormányt, de kérelme megtagadtatott. —

Portugália.

Lissabom, jan. 1. A' braziliai követ minap azért boszankodott, mivel a' braziliai consul neje temetésére a' kir. kocsik kíséretetül meg nem jelen-tek, azonban a' király hathatós felvilágosítására ismét lecsilapult. — Portugáliában az erőszakos katona-fogdozás, bár háborúról Spanyolországgal szem lehet, folyvást tart. A' fogdmegek föl és alá járkálnak az utcákon, a' kit elől vagy utól találnak, nem tekintve a' korra, laktanyába hurczolják, mesteremberek műhelyből elcipelik a' dolgozókat, szóval a' kötéllel fogdozás napirenden van, 's még az alkotványhívei is nagy kedvöket találják benne. Néhány ellenzési lap átlátta, hogy a' kormány azon tette, miszerint tetemes hadsereget akar talpra állítani, veszély az alkotványnak, 's ez ellen föl is szólaltak, de letiltattak. — A' nemzetörtséget úgy látszik a' kormány nem akarja előbbi jelentőségire emelni. — A' király majd mindennap meglátogatja a' hadi készületeket; a' hadsereget olly karba akarják tenni, mint 1840ben volt. —

Spanyolország.

(Választási mozgalmak.) Darab idő óta az egész spanyol politika csupán a' választások irányoztatása körül forog, 's a' katonai párt sem ármányt sem pénzt nem kimél, hogy czélt érhesse, vagyis többséget vihasson ki magának a' jövő cortesben, 's az eddigi siker oda mutat, miszerint e' czélt csakugyan el is fogja érni. Espartero legközelebb szemlélt tartván egy polgári had-esapat fölött, buzditó beszédjében többi közt nyilvánítja, hogy a' béke nem fog megzavartatni, miből méltán következtethetni, hogy Anglia befolyása békés uton intézendi el a' Duero-kérdést Portugália és Spanyolország közt. —

Anglia.

(Cardigan ezredes parlamenti törvényszék elibe idéztetett. Elegy.) London, febr. 2kán: „Cardigan ezredes tavaly, mint közönségesen tudva van, ezrede egyik kapitányát megsértette 's párbaj által nem akart annak elégtételt adni, sőt az ezredből távozásra is kényszeríté őt. Ez eseményt az egész közönség olly hangosan roszalá, hogy a' felsőház kényszerítve látta magát őt, mint Anglia peerjét, sorompjai elibe idéztetni. Illy esemény rég nem fordult már elő 's így külön választmány által a' jegyzőkönyvekből készített kivonatot a' parlament, mely szerint: 1) Cardigan Jakab Tamás gr. ellene intézendő törvényes eljárás végett a' ház sorompjai előtt megjelenni tartozik; 2) megjelenési napul febr. 16ika tüzeték ki, melyre minden bíró hivatalos; 3) a' lordkancellár minden peert külön hivand meg azon nap délutáni 3órára, 's a' kir. család tagjaihoz intézendő levelében ki fogja fejezni, hogy megjelenésüket a' felsőház nem parancsolja ugyan, de igen ohajtja. 4) Ő felségéhez felirat intéztetik, hogy a' törvényszék megtartására illő intézkedésekről rendeltést tegyen. Február 2kán, Cardigan gr., mint a' fekete botu bevezető foglya, a' felsőház sorompjai előtt megjelenvén, 20 ezer font sterlingnyi kezességet mutatott ki, részint maga, részint több barátja erejéből, 's ígerte, hogy a' lordok parancsára bármely napon kész a' felsőház törvényszéke előtt megjelenni, mire szabadon bocsátatott. — A' londoni clubokban fogadások történnék már, hogy ez évben két gyermekét fogják keresztelni Viktoriának, vagyis, hogy a' királyné ismét viselős. — Buckingham grófság határin jan. 26kán Hannan és Broome közt nagy ökölharcz ment véghez ezer font sterling fogadásért. Hannan, ki a' világot 1817ben pillantá meg először St. Giles londoni fashionable külváros egyik padlásablakán keresztül, vakmerő volt nyilvánosan kihirdetni, hogy őt Anglia hármaskirályságban senki nem képes a' „zöld gyepen“ legyőzni. Broome fölvette a' keztyüt, 's a' viadal 10ezer néző előtt egy óraig 's 19 perczig tartott. Hannan eszmélet nélkül földre terült, 's a' nézők, kik közt számos peer is volt, tetszést tapsoltak a' győztes Broomenak. — Az alsóházban Stanley szóba hozá ujjal azon törvényjavaslát az irlandi választások ügyében, mely ellen a' parlamenti szünidő alatt mindenütt olly hevesül kelt valaki O'Connell és pártja. — Az Examiner azt hiszi, hogy Európa igen is meg fogja még banni Szyriában nyert győzelmeit, mert Jago (Russzia) Roderigot (Anglia) Cassio (Franciaország) ellen csupán azért tüzeli, mivel neki hasznos, bár mellyik öletik meg a' kettő közül, sőt az leginkább, ha mind a' kettő elveszend. —

(Stanley irlandi indítványa az alsóházban.) Stanley okokkal törekvék támogatni irlandi törvényjavaslát a' választók uj lajstromoztatása iránt, mondván, hogy a' jogszerű választókat koránsem szándéka korlátoztatni. Morpeth némi gúnyos czélzással érinté, hogy „nemes barátja“ e' szerint a' kormány rokontartalmu indítványát törekvék megelőzni; azért azonban koránsem ellenzi törvényjavaslát, hanem békén tűri azt el, 's esütörtökön a' kormány törvényjavaslát leend szerencsése a' ház elibe terjeszteni. O'Connell Stanley törvényjavaslát csak a' kormányé után kívánta vitatás alá vétetni, de indítványa nagy többséggel megbukott.

Krakó.

Lengyel határ jan. 27. Azon hir, miszerint a' három hatalom örseregét, mely Krakót megszállotta, elhagyta volna, egészen alaptalan. Annyi azonban igaz, hogy az örsereg nem megyen többre 1500 főnél, 's csak fél ályutelepe van. Ezen örség, mindaddig ott marad, mig a' krakói katonaság annyira rendeztetik, hogy a' csendet fen bírja tartani. —

Dunavízállás febr 2kén: 7' 0" 3''' a' zerus felett.